

ŠCC

POKLICNA IN TEHNIŠKA
GRADBENA ŠOLA

BALKONI

NIKO BEZOVNIK

URBAN GOMINŠEK

ROK MAJER

MENTOR : ZRINKA KIT
GORIČAN UNIV. DIPL. INŽ. ARH.

3. LETNIK

2005 / 2006

KAZALO :

<u>POVZETEK RAZISKOVALNE NALOGE</u>	3
<u>UVOD</u>	4
<u>UVODNO RAZMIŠLJANJE O BALKONIH</u>	5
<u>ZGODOVINSKI ORIS BALKONOV V EVROPI</u>	7
EKSTREMNI PRIMERI EVROPSKIH BALKONOV	13
SIMBOLNO POMEMBNI BALKONI	15
<u>ARHITEKTURNA ANALIZA BALKONOV, GANKOV GLEDE NA KRAJINSKE ZNAČILNOST SLO VENSKEGA PROSTORA</u>	16
OSREDNJESLOVENSKA HIŠA	17
ALPSKA HIŠA	18
PRIMORSKA HIŠA	19
PRIMER PRIMORSKE HIŠE IZ BREGINJA	20
<u>BALKONI NA NAŠEM OBMOČJU</u>	21
ANALIZA ARHITEKTURNO ZANIMIVEJŠIH PRIMEROV	22
<u>ANALIZA RURALNIH NASELIJ - PRIMERI DOMAČEGA KRAJA BIVANJA</u>	29
1. GRIŽE PRI ŽALCU	29
2. LUČE OB SAVINJI	31
3. KRISTAN VRH PRI ROGAŠKI SLATINI	33
<u>ANKETA : BALKONI V NAŠIH OKROŽJIH</u>	35
TABELA 1 /ODSTOTKI PRIKAZ ODGOVOROV ANKETE	36
GRAF 1, PRIKAZUJE ODSTOTKE ODGOVOROV PRVEGA VPRAŠANJA	37
GRAF 2, PRIKAZUJE ODGOVORE ČETRTEGA VPRAŠANJA	37
GRAF 3, PRIKAZUJE ODGOVORE NA DEVETO VPRAŠANJE	38
<u>TEHNIČNA ANALIZA BALKONA</u>	39
IZVEDBA BALKONA	40
<u>KDAJ JE BALKON SMISELN ?</u>	41
PRIMER ZASTEKLJENEGA BALKONA - ZIMSKEGA VRTA	44

ZAKLJUČEK	45
KOLAŽ BALKONOV	46
VIRI IN LITERATURA	47

POVZETEK

Enotnost celote sestavljajo mera, ritem, ravnovesje, harmonija in estetski red. In če se vprašamo, kako močan vpliv ima na enotnost celote balkon, kot element neke celote, je odgovor jasen.

Balkon je element, ki lahko postane ključni element, neke fasade, objekta, tako v funkcionalnem kot likovnem pomenu. Lahko je preprosto lep, lahko je romantičen, ekstremen ali nasprotno moteč in brezdušen. Mimo kakšnih balkonov se sprehajamo, kakšno uporabnost nam nudijo, kdaj je balkon smiselen in kdaj ne. To so bila vprašanja našega raziskovanja. Balkon je element, ki nam velikokrat nudi nenadomestljiv izhod na prosto in ostaja naš. Kajti kolikor je zgradb in kolikor je ljudi, toliko je tudi možnosti uporabe balkona. Lahko pa nanj tudi mirno pozabite in se zleknete pod senco domače češnje.

UVOD

Skozi stoletja se je človek razvijal, prav tako se je razvijala tudi tehnologija. Objekti so bili včasih preprosti, enostavni in narejeni iz naravnih materialov, katere so ljudje našli v bližini doma.

Z razvojem novih tehnologij, odkrivanjem in proizvodnjo novih materialov se je tudi gradnja spremenila. Danes je preprost in enostaven objekt dobil čisto drugačno podobo. Postal je masivnejši, višji in bolj zahteven. Objekt ali stanovanje pa ni samo konstrukcija, kot so: temelji, štiri stene, streha, okna in vrata.

Nenazadnje pa so tu še balkoni, večno jabolko spora, ki mnogim predstavljajo nepotreben element v objektu, nepotrebno investicijo, na drugi strani pa si ljudje na morejo predstavljati stanovanja brez balkona še posebej v večstanovanjskih objektih - blokih.

Cilji raziskovalne naloge so bili ugotoviti, kje in kdaj graditi in posledično uporabljati balkon, za kakšne namene ga uporabljati in nenazadnje kdaj je investicija balkona smiselna.

Izhodišča za raziskovalno nalogo so lahko tudi naslednje ugotovitve in trditve: -

- družba lahko vpliva na način življenja posameznika
- družba oblikuje trende in stile oblikovanja objektov.

Balkonska idila

UVODNO RAZMIŠLJANJE O BALKONIH

Gradnja prvih človekovih bivališč je vezana na primitivno tehniko ki jo je omogočalo orodje in krajevno gradivo, da si je zgradil dom do določene mere zaščiten pred vremenskimi vplivi in drugimi nevšečnostmi.

Skozi zgodovino se je način gradnje spreminjal, spreminjali so se materiali ter tudi slog gradnje. V srednjem veku pa vse do sredine 20. stoletja so bili balkoni stvar prestiža, modni dodatek k hiši, ki je pripomogel k boljšemu estetskemu videzu, s tem pa se je kazal socialni stan lastnika objekta.

Vendar pa se je z leti in različnimi načini gradnje vse bolj kazala njihova neuporabnost.

Po letu 1965 je Slovenija doživela poplavo novogradenj, kar je bil odraz takratne ekonomije in življenjskega socialnega standarda.

Značilen balkon v hiši iz 70-80 in let

Značilen balkon v hiši iz 70-80 ih let

Gradnja hiš se je izkazala kot najboljša finančna naložba. Pričeli so graditi manj skromne hiše. Eden izmed obveznih dodatkov je postal BALKON. Takratni balkoni so se v večini izkazali kot nefunkcionalni. Predvsem so imeli premajhno širino, da bi jih up kot zunanji bivalni prostor. Ker je to njihova glavna funkcija in so jo s tem izgubili je balkon postal le eno: na njih so se, kot olepšava hiše, nagrmadile številne rože in prevzele so funkcijo podesta za zalivanje. Od balkona so na koncu koncev ostale le obveznosti: pometanje, čiščenje snega, barvanje ograje.

Moderni balkon z barvno PVC ograjo

ZGODOVINSKI ORIS BALKONOV V EVROPI

Preteklost balkonov je težko opisati, pa vendar je enotno mnenje, da so prve vrste balkonov nastale veliko pred našim štetjem. Nekateri avtorji povezujejo prve balkone z letom 318 p.n.št, ko so v Forumu Romanumu nastale nekatere vpete (viseče) balkonske niše, ki so bile opremljene kot gledališče tribune in jih v današnjih časih imenujejo za predhodnike balkonov. Tudi starorimsko stensko slikarstvo dokazuje, da so se balkonske niše in nadstrešni balkoni pojavljali v času med 30. letom pred našim štetjem in 476. letom po našem štetju. Naslednji predniki balkona so se pojavljali v letih okoli Kristusovega rojstva v Indiji in jugovzhodni Aziji. Nastajali so (pomolom podobni) fasadni deli in okenske odprtine, ki so s pomočjo lesenih rešetk opravljale funkcijo klimatiziranja notranjih prostorov, kar pa je kasneje zašlo tudi v arabski kulturni prostor. S pomočjo le-teh so od zunaj varovane islamske ženske dobile možnost, da so opazovale okolico, ne da bi jih pri tem kdo videl. Z razširitvijo osmanskega kraljestva so se razširili tudi balkoni in balkonski pomoli vse do Sredozemlja.

Romanika katedrala v Pisi

Gradovi iz časov srednjega veka so sprva vsebovali balkonom podobne varovalne elemente, ki so bili sprva iz lesa, kasneje pa iz kamna. V času italijanske renesanse pa so se balkoni končno razširili po vsej Evropi. Balkoni in gradnja stanovanj sta v gradbeni zgodovini Evrope relativno nova pojava. Po vzoru fasadnega okrasja na palačah in gradovih so bogatejši meščani pri gradnji svojih hiš prenašali reprezentativen element v obliki balkona ali balkonske niše. Le-ti pa so v času bidermajerja pridobili na višini, v prvem nadstropju, ki je že od baroka po tradiciji veljal za najprestižnejše nadstropje. Tukaj so večinoma služili le kot okrasje. V 19. stoletju se je začela uporaba balkonov, kar pripisujemo družbenim spremembam. Ključne besede so prihajajoča anonimnost v velikih mestih, bidermajersko umikanje v hišo, v povezanosti z radovednimi opazovalci. Proti koncu 19. stoletja so začeli balkoni in balkonske niše pridobivati na pomembnosti kot pomembni sestavni deli za zdravo življenje. Od tega časa dalje so se začeli razvijati, ne samo v stanovanjskih hišah, različni tipi balkonov in uporaba le-teh.

Zapori v Parizu

Razlikujemo lahko 5 tipov balkonov, s pripadajočo uporabo le-teh: stanovanjski balkon, majhen balkon, balkonski izhod ali tudi balkonska vrata, ki so varovana z rešetkami, gospodinjski balkon in prehodni balkon.

Stanovanjski balkon služi kot nadaljevanje dnevne, delovne sobe ali spalnice in ga odrasli uporabljajo za sprostitev, otroci pa za igranje in druženje. Majhen balkon služi ponavadi le kot arhitektonski motiv, nima pa nobene uporabne vrednosti. Nahaja se na nesončnih straneh z zelo dobrim pogledom in služi kot možnost izhoda iz dnevnih prostorov, predsob, delovnih prostorov pred spalnicami in garderobami za krtačenje in obešanje oblek in postelj. Balkonski izhod odpira prostor k zraku in soncu. Gospodinjski balkon je razporejen večinoma h kuhinji ali kuhinjskem delu. Vseboval naj bi odlagalno omaro in naj bi nudil dovolj prostora za opravljanje kuhinjskih del. Naj bi bil tudi zaščiten pred zunanji radovednimi pogledi zaradi dela, ki se opravlja na njem .

Prehodni balkon se uporablja kot terasa za ležanje v bolnišnicah in sanatorijih, pri čemer se ponavadi odpre zapiranjju posameznih delov. Poleg tega lahko služi kot pot proti izhodu ali kot arkadni hodnik. Kot posebna oblika se lahko najde ta balkonski tip v notranjih prostorih odprtih zgradb kot povečan prostor za sedenje.

Nekaj primerov tukaj prikazuje, da balkoni nikoli ne služijo samo enemu namenu, ampak nudijo še vedno dovolj prostora za ostale aktivnosti.

Bolnišnična terasa v Weiblingu

Stanovanjski balkon 50. ih let

Druge in obširne možnosti nudi prehodni balkon, ki po eni strani deluje kot povezovalni balkon ali pa je zgrajen in zamišljen kot ploščad za zadrževanje na njej. Splošno znane so slike bolnih, ki posedajo na balkonih in terasah bolnišnic in sanatorijev. Brez razdelitve v posamezne dele so ta zunanja področja v nasprotju z izoliranimi bolniškimi sobami in so boljše za medsebojno komunikacijo med pacienti. V zgodovini moderne arhitekture je velik pomen igralo naraščujoče zavedanje pomembnosti zdravega življenja in tako so nastajali odprti prostori na sončni svetlobi in svežem zraku zaradi zdravega načina življenja. Tako so se ljudje ukvarjali s športom na strešnih terasah, tam pa so imeli tudi otroške vrtce.

Odmor med delovnim časom Berlinske trgovine

Bolnišnični balkon na Finskem

Ljudje so potisnili svoje postelje in postelje za dojenčke na balkone, da bi se otroška koža s pomočjo sonca nahranila z vitaminom D, ki jih je varoval pred rahitisom . Zaposleni so radi uporabljali balkone (če so bili na razpolago) za strogo odmerjene odmore med delovnim časom, da jim ni bilo treba hoditi daleč, da bi se naužili svežega zraka. Dandanes delodajalci raje poskrbijo za menze in razne jedilnice v sklopu delovnega okolja, balkoni pa se le redko uporabljajo za sprostitev med delovnim časom. Kjer balkone na delovnih mestih še imajo, so le-ti degradirani samo še na zasilni izhod.

Primer stare kmečke hiše z gankom v Tessinu

Balkoni okrašeni s skulpturami

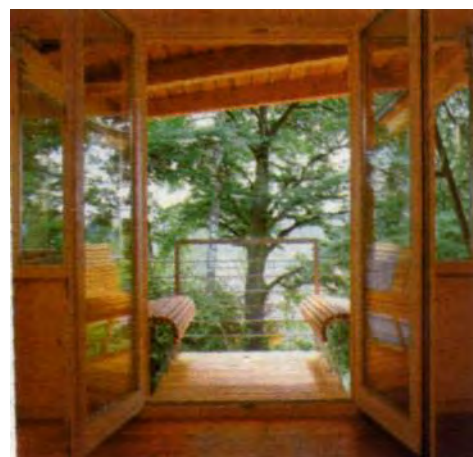

Leseni balkon z Nizozemske

Stanovanjski balkon v današnjih časih ima več uporabnih variant. Dejstvo je, da življenje v naši mestih ne zglada kot neka balkonska oaza. Za večino mestnih ljudi naj bi stanovanje kolikor je le mogoče omogočalo vse, kar lahko nudi lastna hiša. Balkon mora pri tem prevzeti veliko funkcij: otroško igrišče, prostor za sušenje perila, odlagališče različni stvari, majhen vrt, počivališče in istočasno tudi razgledna ploščad. Za vse to si ljudje želijo dovolj velik, dovolj sončen in po možnosti tih prostor. Balkon je zunanje področje, a omogoča, da smo istočasno zunaj in hkrati med lastnimi štirimi stenami. Skozi vse to pa lahko razlikujemo med »dobrimi« in »slabimi« balkoni, kar določa njihova velikost, lega in opremljenost. Veliko načrtov povojnega obdobja je obravnavalo balkon kot fasadni relief.

Strešni balkon

Moderen balkon prirejen za sedenje

EKSTREMNI PRIMERI EVROPSKIH BALKONOV

Katoliška akademija v Stuttgartu

Ekstremen primer balkona vrtca v Berlinu

Balkoni v domu za ostarele na Nizozemskem

Nekdanji balkoni so sedaj grafitna površina

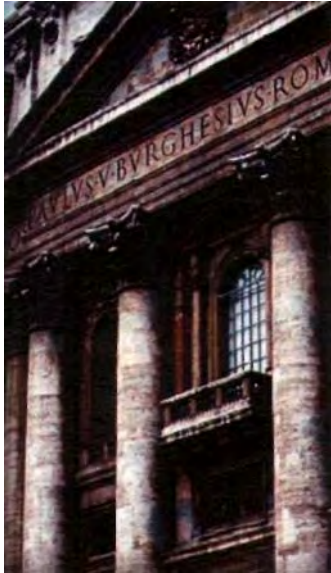

Zastekljeni balkoni v Rotterdamu

Primer »zelenih« balkonov

SIMBOLNO POMEMBNI BALKONI

Papeški balkon v Rimu

Julijin balkon v Veroni

Bustgarten v Berlinu - razglas socialistične republike

**ARHITEKTURNA
GANKOV GLEDE
ZNAČILNOSTI SLO**

**ANALIZA BALKONOV,
NA KRAJINSKE
VENSKEGA PROSTORA**

OSREDNJESLOVENSKA HIŠA

Na našem Celjskem območju se največ pojavljajo osrednjeslovenske hiše, ki so nepodkletene, pritlične običajno tudi s podstrešnim bivališčem.

Osrednjeslovenska hiša brez balkona

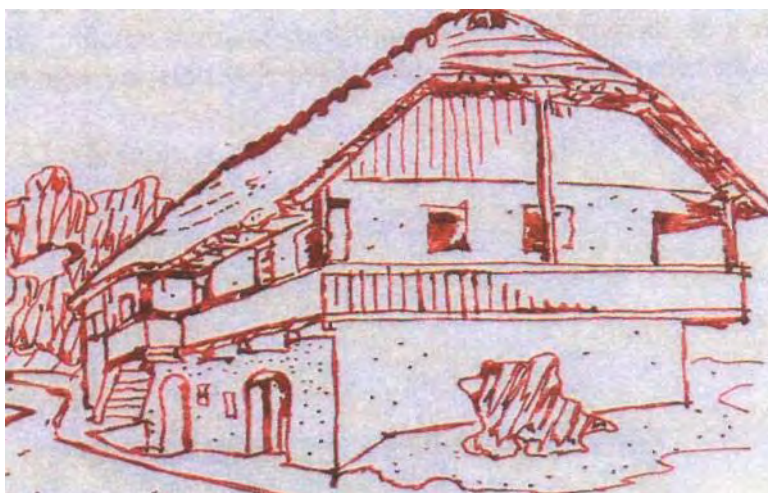
Na teh vrstah hiš ponavadi graditelji niso umeščali balkonov, že zaradi socialnega stanja, glede na zasnovo in lego hiše pa so v strukturo umeščali GANK.

ALPSKA HIŠA

Gre za primer avtohtone gradnje, hišo zaznamuje gank nad spodnjo »hišo«. Ganki so bili vpeti v ostrešno tramovje z lesenimi stebrički. Ograje so bile izdelane iz desk, kasnejši primeri teh ograj pa so bili zaznamovani z rezbarijami različnih motivov, to je značilno za ganke predvsem iz 18. in začetka 19. stoletja. Zunanji hodnik ali gank, pa je postal v začetku 18. stoletja pomemben dodatek k fasadi skromnejših kmečkih domov. Gank je potekal vzdolž ene ali dveh fasad, služil pa je kot podaljšek hišnih prostorov navzven.

Primer alpske hiše z gankom

Vrhhlevna hiša

PRIMORSKA HIŠA

Pri primorsko - kraški hiši se gank največkrat pojavi kot priključek na dimnik ali spahnjenico, ki pa je najbolj značilna za Kraško hišo

Primer spahnjenice z gankom na Krasu

PRIMER PRIMORSKE HIŠE IZ BREGINJA

Gank stare domačije v Breginju

BALKONI NA NAŠEM OBMOČJU

ANALIZA ARHITEKTURNO ZANIMIVEJŠIH PRIMEROV

Na območju občine Celje in predvsem v mestu najdemo najrazličnejše tipe objektov, različnih starosti, grajene za različne namene, grajene v različnih slogih itd. Izbrali smo likovno zanimivejše primere in jih opredelili glede na stanovanjsko tipologijo in časovni nastanek posameznih. Na obrobju mestnega središča smo izpostavili naslednje primere. Najzanimivejši predel se nam je zdel del območja ob Savinji, kjer imamo lepe primere mestnih vil v času začetka 19. stoletja do sodobnejših iz zgodnjih 30 - ih let in primeri sodobnih mestnih vil.

Jurčičeva 5

Glede na vse to pa se v teh stavbah razlikujejo tudi balkoni. Kot vemo so bili balkoni nekdanji statusni simbol zato jih v Celju večino najdemo le v sklopu mogočnih vil in pa v modernejših hišah in večstanovanjskih zgradbah. V večini starejših objektov je bil balkon res neuporaben del hiše ali vile, ki pa je zelo pripomogel k zunanjemu izgledu celotne zgradbe in lepo zaključil fasado hiše.

Vendar pa je balkon po razmahu večstanovanjskih gradenj ponovno zaživel, velikokrat balkon ostane premajhen kar se izkaže za nefunkcionalno, za piko na i, pa ga je bilo potrebno vzdrževati, kar pa ni bilo ravno poceni. Danes balkon spet dobiva na veljavi kar je razvidno iz njegove večje kvadrature in možnosti podaljšanja bivalnega prostora z zaprtimi ložami in pomoli. Balkon na večstanovanjskih zgradbah postane ključni element arhitekturnega oblikovanja fasade in nam narekuje estetiko objekta.

Primer blokov iz 60. let

Moderni bloki v Novi vasi

Najnovejši bloki v Novi vasi - v gradnji

Stanovanjski blok Maksimiljan

Največje območje stanovanjske pozidave pa je predel na Ostrožnem kjer je zaznamovana tipologija vrstnih hiš. Slike nam prikazujejo ambicioznost posameznih lastnikov kar se odraža predvsem na oblikovnih rešitvah ograj, tako postane obrtniško vrhunski izdelek oblikovno pa nam poruši razmerja do celote.

Balkon v eni izmed vrstnih hiš na Ostrožnem

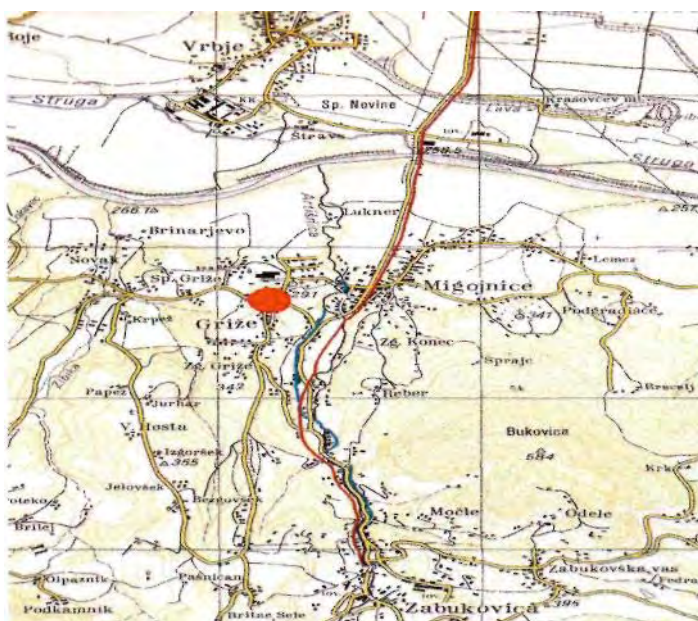

Balkoni hiš na Ostrožnem, imajo v večini lesene ograje

ANALIZA RURALNIH NASELIJ - PRIMERI DOMAČEGA KRAJA BIVANJA

Na koncu našega terenskega raziskovanja, nas je zanimalo domače okolje, ugotovili smo, da se kljub temu, da prihajamo iz različnih regij, balkon bistveno ne spremeni zaznamuje ga enostavnost največkrat preveliko merilo, neuporabnost in kliče po prenovi. Glede oblikovnosti pa se zgodbe ponavljajo.

1. Griže pri Žalcu

Območje Griž na karti

Krajevna skupnost Griže leži v Celjski kotlini, na desnem bregu reke Savinje. Je dokaj samostojna, zaokrožena in homogeno prirodna geografska enota. Njena izjemnost je bila v rudnem bogastvu. Na osnovi tega energetskega vira je nastalo premogovništvo, ki ga je potrebovala nastajajoča industrija v spodnji Savinjski dolini.

Večina ljudi tem kraju je bila dobro socialno preskrbljenih in to se je odražalo v načinu izgradnje objektov še posebej pomembnejših.

Ljudje so v svoje novogradnje največ umeščali Gank, ki je služil kot navzven podaljšan del hiše, seveda pa so izdelovali tudi balkone, sicer ne v tako velikem številu. Balkon je tedaj pomenil zelo velik strošek, zaradi tedanje tehnologije pa niso gradili velikih balkonov ampak manjše, ti pa kot vsi tedaj niso igrali druge vloge kot polepšati fasado objekta in jo tako zaključiti kot celoto.

Stara hiša z gankom

Po »eksploziji« novogradenj v tedanji Jugoslaviji pa so ljudje vse več in več v svoje objekte umeščali balkone, saj so postajali vse večji in tudi cenejši. A spet se je pojavil problem, Največ je na območju Griž srečati balkone umaknjene v objekte, s klasičnimi lesenimi ograjami, katerih slog so povzemali, podobno kot v Celju po sosednji Avstriji.

Balkon s poševno leseno ograjo

Balkon z ograjo iz brun

2. Luče ob Savinji

Vas Luče leži v Zgornji savinjski dolini. Je majhna vas s 1500 prebivalci. Gradnja v Lučah je zaenkrat še preprosta in osnovna za ta konec Slovenije. Prebivalci, kateri si gradijo nove hiše ustrajajo pri klasični pravokotni obliki, z osnovno streho dvokapnico katera ponavadi vsebuje majhno trikotno strešino tako imenovano čop.

V Lučah je najpogostejša lesena ograja

V povprečju ima skoraj vsaka hiša v Lučah balkon. Balkon je za Lučane glavni del hiše, zato ga tudi pri novogradnjah nameščajo v sam načrt. Ko smo izvajali anketo v Lučah ni bilo anketiranca ki ne bi umestil balkona na svojo hišo. A balkoni v Lučah so tako osnovnih oblik, da smo mladi raziskovalci bili kar malo zaskrbljeni, zakaj? Slovenija je pred kratkim vstopila v Evropsko unijo. Naše mnenje je, da se moramo v vseh pogledih primerjati z njo, tudi v gradbeništvu. V 21. stoletju je čas za korak naprej zato bi morali tako investitorji kot tudi projektanti narediti korak naprej. Projektirati bi morali modernejše oblike hiš in seveda tudi balkonov, čeprav vemo, da moderne hiše ne poznajo več standardne oblike balkona.

Balkon deloma umaknjen v objekt

Tudi ograje na Lučkih balkonih so osnovne, ja prav imate lesene. Največkrat se investitorji odločijo za leseno ograjo katere deske so pravokotne na balkon,le te pa se skoraj stikajo. Druga oblika lesene ograje, ki je pav tako zelo pogosta a še starejša od prejšnje pa je tip, pri katerem so deske ograje vzporedne z balkonom. Ti dve obliki pa sta tudi edini obliki balkonskih ograj v Lučah. O kovinskih, jeklenih ali podobnih ograjah se zaenkrat v Lučah še ne srečujemo.

Balkoni se raztezajo v vseh etažah hiše

3. Kristan vrh pri Rogaški Slatini

Kristan Vrh leži med turističnima krajema kot sta Rogaška Slatina, Podčetrtek ter Mestinjem, ki je cestno križišče. To je manjši kraj, ki obsega več manjših naselij. V središču lahko najdemo šolo, cerkev in gasilski dom.. To je bolj strnjeno naselje.

Novejša hiša z leseno ograjo

Nekoč je bilo to tipično kmečko področje z domačijami poseljenimi po hribih in manjšim jedrom, ki je obsegal hiše okoli centra Kristan Vrha. Po potresu leta 1974 se je veliko tega spremenilo, saj je bilo veliko hiš poškodovanih, tudi gospodarskih poslopj. Po potresu je bilo mnogo hiš pozidanih na novo, s tem da so bila zgrajena po modernem stilu. Stil, ki je bil takrat moderen, ni ustrezal v takratno kmečko okolje.

Vsi balkoni imajo nek višji namen

Posnemale so gradnjo mestnih naselij oziroma gradnjo v večjih krajih. Ta gradnja je segala do leta 1985. Po novejšem obdobju oziroma nekaj let nazaj pa se je gradnja stanovanjskih hiš spremenila, saj so začeli upoštevati nasvete urbanistov in sistem gradnje se je precej spremenil s tega področja. Novi objekti so bili smiselno umeščeni v okolje. Objekti so sedaj nižji, manjši, strehe so pod večjim naklonom, materiali, ki se uporabljajo so naravni tako, da se tudi videz pokrajine spreminja.

Včasih so bile hiše lesene grajene iz brun, pokrite s slamo. Po vojni pa so se začele graditi zidane hiše.

Balkoni so se začeli graditi po potresu. Grajeni so bili po celi širini, v več etažah in položeni s ploščicami. Ograje so bile po večini lesene, nekatere so bile tudi kovinske.

ANKETA : BALKONI V NAŠIH OKROŽJIH

Smo dijaki tretjega letnika Poklicne in tehniške gradbene šole. Kot vsi predhodniki se tudi mi približujemo zaključnemu letniku. Kot veste moramo vsi dijaki na koncu osnovnega izobraževanja narediti poklicno matura, k le tej pa spada tudi seminarska naloga, le to pa nadomesti raziskovalna naloga katero delamo mi. Pri raziskovanju pa potrebujemo tudi pomoč državljanov. Izdelali smo anketo na temo balkoni. Rezultate spodaj navedene ankete pa smo prikazali v tabeli. Najpomembnejša vprašanja pa smo prikazali z grafi.

1. Koliko se spoznate na gradbeništvo?
  - a) na gradbeništvo se ne spoznam
  - b) spoznam se do te meje, da se lahko v družbi o tem pogovarjam
  - c) na gradbeništvo se dobro spoznam, saj imam izobrazbo v tej smeri
  - d) gradbeništvo me sploh ne zanima

2. Kaj vam na objektu (hiši) pomeni balkon?
  - a) balkon ne igra druge vloge kot estetsko
  - b) je pomemben del hiše na katerem se lahko sprostimo
  - c) razgledno mesto
  - d) balkon mi ne igra nobene vloge

3. Ali bi na svojo hišo umestili balkon?
  - a) da
  - b) ne
  - c) ne vem
  - d) odvisno od estetskega videza balkona

4. Če bi imeli možnost izbire, kakšen balkon bi na hišo projektirali?
  - a) dolg in ozek
  - b) kratek in širok
  - c) dolg in širok
  - d) kratek in ozek

5. Ograja je sestavni del balkona, kakšno bi na balkonu imeli vi?
  - a) leseno
  - b) kovinsko
  - c) jekleno
  - d) imel bi balkon brez ograje

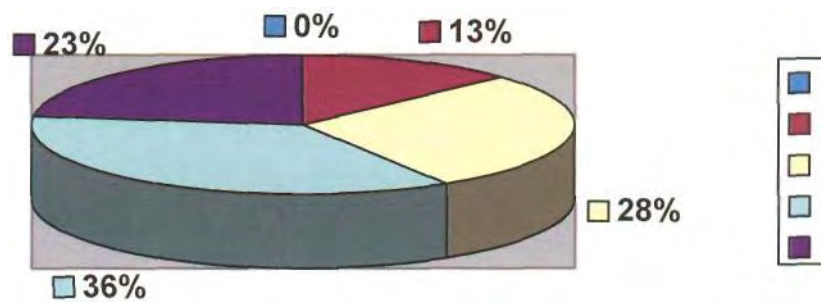
6. Ali bi se na vaši hiši balkon raztezal v vseh nadstropjih hiše
- ne
  - da
  - ne vem
  - samo v eni od etaž
7. Poznamo balkone, ki gledajo iz objekta in balkone, ki so v le tega umaknjeni. Kakšno različico bi uporabili vi?
- balkon, ki gleda iz objekta
  - balkon, ki je umaknjen v objekt
  - katerega koli
  - nobenega od teh dveh
8. Za kakšne namene bi uporabljali balkon?
- za oddih
  - na njem bi imel rastline
  - balkon bi imel zgolj zaradi estetskega izgleda celotnega objekta (hiše)
  - drugo .....
9. Ali ima po vašem mnenju balkon estetsko vlogo na objektu?
- ne
  - da
  - hiša je lahko lepa tudi brez balkona
  - hiša brez balkona ni zaključena celota
10. Če bi imeli finančne možnosti in bi vam znanec rekel, da je vaša hiša brez balkona prazna, bi ga dogradili?
- da
  - ne, ker me mnenje drugih ne zanima
  - ne vem
  - drugo .....

Tabela 1/odstotki prikaz odgovorov ankete

Št. vprašanja	a	b	c	d
1.	13%	28%	36%	23%
2.	14%	33%	46%	7%
3.	56%	12%	16%	16%
4.	8%	47%	33%	12%
5.	79%	7%	10%	4%
6.	33%	15%	24%	28%
7.	46%	17%	33%	4%
8.	58%	17%	21%	4%
9.	33%	46%	12%	9%
10.	11%	79%	10%	0%

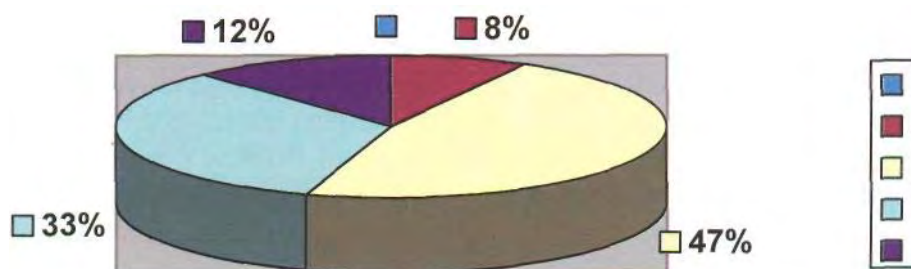
Pri osmem vprašanju je 4% anketirancev odgovorilo, da bi balkone uporabljali za druge namene. S tem so mislili uporabo balkona kot prostor za kosila v vročih poletnih dneh, eden od anketirancev pa je odgovoril da bi balkon uporabil kot prostor za igranje kart s prijatelji.

Graf 1, prikazuje odstotke odgovorov prvega vprašanja

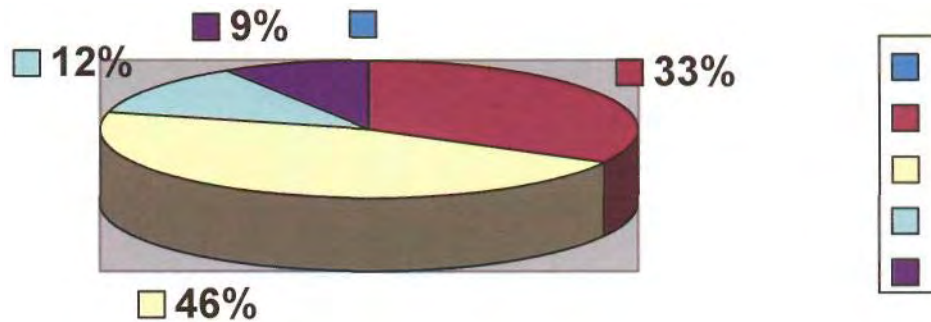
Graf 1 ankete

Graf 2, prikazuje odgovore četrtega vprašanja

Graf 2 ankete

Graf 3, prikazuje odgovore na deveto vprašanje

Grafično prikazuje prvo vprašanje, pri čemer je
Bordo rdeča barva Odgovor na: a
Rumena barva Odgovor na: b
Vijolična barva Odgovor na: c
Turkizna barva Odgovor na: d
ANALIZA ANKETE

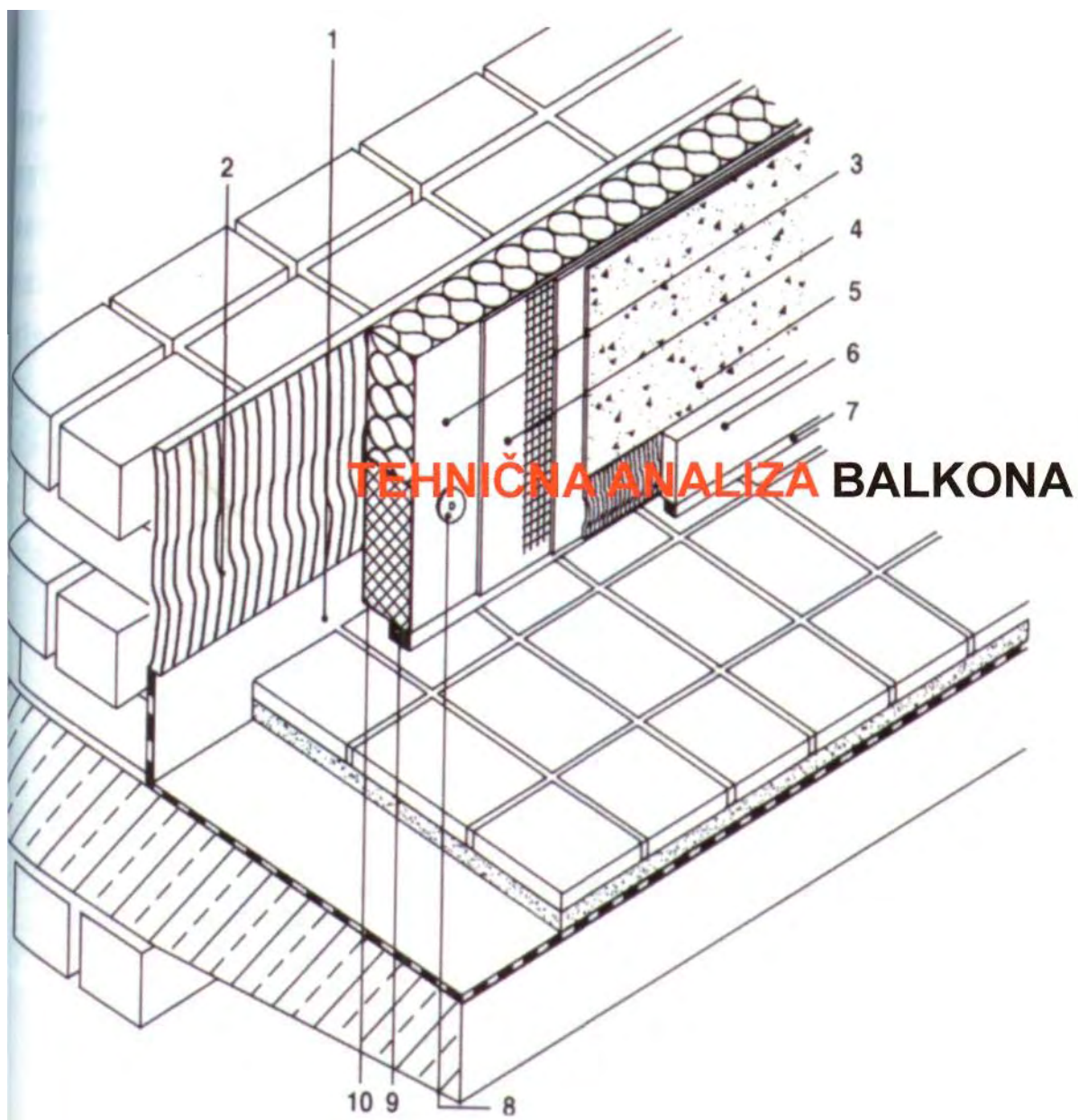
Anketa se je seveda nanašala na našo temo seminarske naloge, torej na balkone. Rezultati so tako kot Slovenci zelo različni. Pri prvem vprašanju smo dobili presenetljivo novico saj je največ anketirancev kar 36% odgovorilo, da se na gradbeništvo dobro spoznajo saj imajo izobrazbo v tej smeri. Res pa je, da 23% anketirancev gradbeništvo sploh ne zanima.

Zanimiva ugotovitev je tudi to, da kar 46% anketirancev meni, da je balkon na hiši zgolj razgledno mesto, 33% pa jih meni, da je pomemben del hiše na katerem se lahko sprostimo.

Glede na anketo lahko razberemo tudi to, da Slovenci na hiši pričakujejo balkon saj bi ga kar 56% anketirancev na le to umestilo. Slovenci še vedno prisegajo na klasično obliko balkona saj bi v večini projektirali kratek in širok balkon s klasično leseno ograjo.

Veliko namembnosti balkona nam pove tudi njegova oblika. Anketiranci bi v večini balkone uporabljali za klasične oziroma standardne potrebe, torej za oddih, na njem bi imeli rastline, nekateri pa bi ga uporabili celo za druženje s prijatelji in poletna kosila.

Balkon na slovenskem ima še vedno pomembno vlogo saj bi ga Slovenci na svoje hiše umeščali

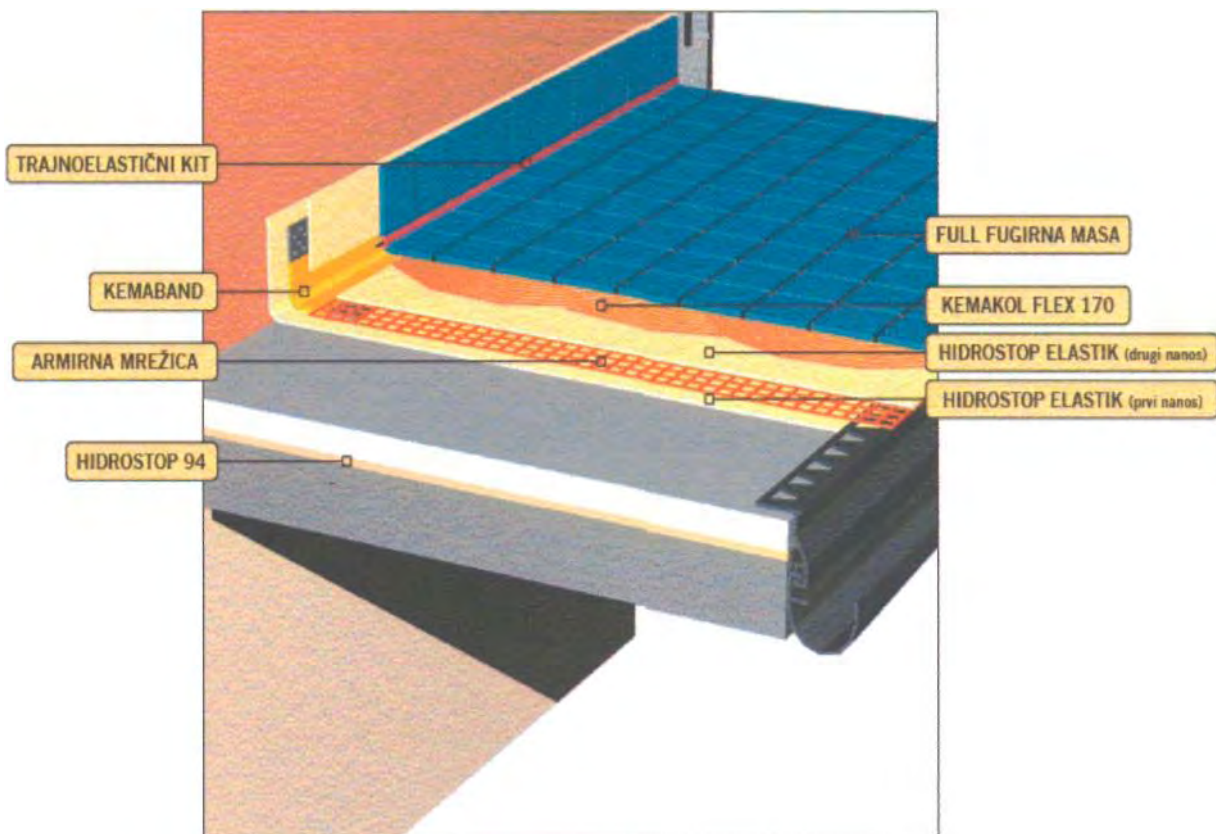

IZVEDBA BALKONA

Najšibkejšo mesto na balkonu in terasah je naklonski estrih, ki ima zaradi svoje tehnologije vgradnje bolj porozno strukturo. Poleg funkcije naklona, služi estrih kot podlaga za polaganje keramičnih oblog, pa tudi kot zaščita morebitne bitumenske hidroizolacije na betonski plošči. V primeru lokalnega vdora vlage v naklonski estrih se ta zaradi njegove porozne strukture neovirano širi po celi površini. Vlaga se običajno zaradi padcev kopiči na čelu balkona, lahko pa pride tudi do zatekanja v notranje prostore ob balkonski površini.

S cikličnim zmrzovanjem in odtaljevanjem vlage v naklonskem estrihu prihaja do prekoračitve mejnih napetosti in s tem do razkroja estriha, dolgoročno pa do odstopanja zaključne obloge in tudi poškodb nosilne konstrukcije.

Vodotesnost podlage - estrih na balkonskih in terasnih konstrukcijah zagotovimo z uporabo fleksibilne vodotesne mase na cementni osnovi. Nanos armiramo z mrežico iz steklenih vlaken. V stike na prehodih na stene vgradimo bandažni trak. Šele na tako pripravljene površine začnemo s polaganjem zaključne obloge, kjer za lepljenje uporabimo eno izmed fleksibilnih cementnih lepil. Za fugiranje površine uporabimo fugirno maso, gibljive stike in dilatacije zatesnimo s trajnoelastičnimi kiti.

KDAJ JE BALKON SMISELN ?

Balkon je smiseln, če so glavni bivalni prostori v nadstropju hiše in ni neposrednega izhoda na vrt. Če je dovolj širok, da ponuja udobje posedanja, udobje poletnih pozno popoldanskih kosil. Če je to prostor, ki omogoča razgled, ki ima sončno lego; če je to kakovosten zunanji prostor, predvsem pa, če je to edini zunanji prostor. Če je narejen tako, da dejansko združuje zunanji prostor z notranjim in obratno, se pravi, če se prostor nanj odpre v celoti. V vseh teh primerih je balkon smiseln in v takšnih primerih naj bi se uporabljal. Vendar mora tako kot hiša tudi balkon imeti razlog, zakaj obstaja. Če ga nima, ni upravičen in v večini primerov tudi ni funkcionalen. Po vsej verjetnosti sploh ne bo uporabljan. Vsaj ne toliko, da bi ga lahko upravičil. V takem primeru je lepše in bolj uporabno imeti veliko okno, ki sega do tal in nas tako vsak trenutek povezuje z zunanjim delom. Kar je bistvo balkona. Stik zunanjega in notranjega prostora.

Primer »čebelnjaka« v vrstni hiši ob Savinji

Vendar ni nujno, da je vsak balkon, ki izpolnjuje nekaj zgoraj naštetih dejstev, tudi dober. Predvsem gre za dopolnjevanje celote. Balkon je dober, če se vključuje v prostor, če ga dopolnjuje in zaokrožuje kot smiselno celoto ter kot takšen hiši ponuja estetsko in uporabno vrednost.

Ko se dotaknemo estetske vrednosti, pa pride na vrsto ona, ograja namreč. Pravzaprav nas ta prva zbode v oči. Ta, ki je včasih tako odveč, ta, ki zna biti tako problematična, ta, ki pripomore h končnemu videzu balkona in nenazadnje tudi hiše. Kakšna naj bo ograja? Prva odločitev se nanaša na izbiro materiala. Lahko je lesena ali kovinska, lahko je zidana, lahko ima zidec in je zaključena v nekem drugem materialu - na primer z lesenim držalom zgoraj, lahko je celo steklena, lahko v kombinaciji lesa in kovine, lesa in stekla, kovine in stekla...

Uspešna prenova tipičnega slovenskega balkona

Primer secesistično oblikovane ograje - Casa Milla Barcelona (Gaudi)

Vedeti pa moramo tudi to, da vse kovine niso enake, lahko npr. uporabimo enostavni RF, lahko barvano železo. Vsa stekla niso enaka, ves les ni enak... Vedno moramo zato imeti pred očmi celotno podobo hiše, ne le videz ograje. Če na hišo, na njeno podobo ne bomo gledali celostno in bomo pozorni le na vsak posamezni del oziroma detajl, posebej na okna, posebej na vrata, na barvo fasade, na zaključke in nenazadnje na ograjo, potem znamo dobiti skupek mešanih oblik, ki nimajo estetske vrednosti. Težko rečemo, da je lepo, oziroma, da je taka hiša lepa. Zato vedno imejte pred očmi skladno celoto, vedno na hišo glejte celostno, le tako bo hiša estetsko kakovostna.

Katerokoli od teh ograj vsekakor ne želite privoščiti vašemu balkonu

PRIMER ZASTEKLJENEGA BALKONA - ZIMSKEGA VRTA

Primer zastekljenega balkona se je nam raziskovalcem zdel najboljša - vendar ne najugodnejša rešitev, kako zopet povrniti »življenje« v vaš balkon.

Zastekljeni balkon pomeni večje bivanjsko udobje. Z zasteklitvijo balkona dosežemo dodatno toplotno in zvočno izolacijo pred okolico ter možnost dodatnega bivanjskega prostora.

V današnjih časih so znova zaživali steklenjaki in zimski vrtovi, ne samo zaradi zmanjševanja energetske izgube, ampak tudi zaradi hvaležnih oblikovalskih možnosti, ki jih povzročata nasprotje med veliko zastekljeno površino in polnim zidom. Tudi pri individualnih hišah lahko dosežemo z umestitvijo steklenjaka ali zimskega vrta ustrezen estetski učinek. Pri tem ne smemo pozabiti na dobro razmerje delov v objektu. Steklenjak ali zimski vrt namestimo praviloma v prostoru oziroma pred prostorom v katerem se podnevi največ zadržujemo in kjer potrebujemo v zimskih časih največ svetlobe in toplote.

ZAKLJUČEK

Naše raziskovanje glede balkonov se je zaključilo, tema se nam je sprva zdela nezanimiva, a ko smo s pomočjo mentorice začeli izdelovati seminarsko nalogo, smo se čedalje bolj navdušili nad raziskovanjem balkonov. Pri izdelovanju te seminarske naloge smo se veliko naučili. Spoznali pa smo tudi mnenja Slovencev, ki so jih izrazili v naši anketi. Ljudje še vedno umeščajo balkone na objekte in jih potem ne uporabljajo za standardne namene. Balkon je bil pomemben del zgradbe in bo po našem mnenju to tudi ostal.

VIRI IN LITERATURA

D. Moškon: Kako graditi lepšo hišo na Slovenskem, Mariborski tisk 1992
M. Ježovnik, B. Veber: Griže, KVD Svoboda 2005
P. Fister: Arhitekturne krajine in regije na Slovenskem, Ljubljana 1993
P. Fister: Glosar arhitekturne tipologije
T. Cevc, I. Primožič: Kmečke hiše v Karavankah, Ljubljana 1988
Revija Hiše, letnik 3, 2001, številka 9
Detail 1997, številka 7, I. 2001, številka 11
Wilfried Koch, Umetnost stavbarstva, Ljubljana 1999

INTERNETNI VIRI:

[www. Gronard.de](http://www.Gronard.de)
[www. Schueco. Com](http://www.Schueco.Com)
[www. Najdi. Si/ balkoni](http://www.Najdi.Si/balkoni)
[www. Google/ balkoni](http://www.Google/balkoni)